

Carla Chandia Cornejo
Ingrid Girard
Ruud Kallenbach
& Xander Noë:
Nederlands voor
allochtonen –
uitzondering en routine
Twee gevallen

In Nederland zitten tienduizenden buitenlandse kinderen op scholen voor voortgezet onderwijs. Sommigen uit vrije keuze, anderen omdat ze al of niet gedwongen hun land moesten verlaten. Voor allen geldt echter dat ze Nederlands moeten leren.

Twee meisjes van ongeveer dezelfde leeftijd, uit elke categorie een, vertellen iets over het onderwijssysteem in hun eigen land. Daarbij proberen ze de verschillen tussen het moedertaalonderwijs in het eigen land en dat in Nederland aan te geven.

Op het moment dat dit artikel verschijnt zit Ingrid Girard al weer in Canada. Zij woont in Quebec en kwam naar Nederland in het kader van een cultureel uitwisselingsprogramma. In het schooljaar 1991-1992 volgde zij de lessen in de vierde klas van het HAVO op het MBO-college 's-Hertogenbosch, afdeling HAVO/MBO. Gedurende dat jaar woonde ze in een pleeggezin in 's-Hertogenbosch. In het onderstaande vertelt zij haar ervaringen. Daarna vertelt Xander Noë, docent Nederlands, hoe hij haar begeleid heeft.

Carla is geboren in Chili, spreekt dientengevolge Spaans en is een politiek vluchteling. Zij woont met haar ouders in Amsterdam, waar ze op de S.G. J.W. Willemsen-Prinses Irene, in de vierde klas van het LBO zit. Verwacht wordt dat zij aan het eind van dit schooljaar

examen zal doen op C- en D-niveau. Carla wil in Nederland blijven. Daarna vertelt Ruud Kallenbach, Carla's leraar Nederlands, iets over de opvang van allochtone leerlingen op zijn school.'

Ingrid Girard
Artikel voor Moers

Voordat ik over het verschil tussen het schoolstelsel in Nederland en Canada ga schrijven, zal ik eerst een beetje over mijzelf vertellen. Ik heet Ingrid Girard, ben 17 jaar en ik kom uit Canada. De provincie waar ik woon heet Quebec en het is de enige Franstalige provincie in Canada. Ons schoolstelsel is dus niet hetzelfde als het stelsel in Engels-Canada. Ik zal dat later uitleggen. Nu woon ik in een Nederlands pleeggezin en ik zit sinds september 1991 in de vierde klas van de HAVO in 's-Hertogenbosch.

Ik ben hier met AFS-interculturele uitwisselingsprogramma's gekomen. Het is voor jongeren tussen 15 en 18 jaar die een andere cultuur en taal willen leren kennen. AFS betekent *American Field Service*. Oorspronkelijk was de AFS een ambulancedienst in de Tweede Wereldoorlog. Het is nu een wereldbekende club met vestigingen in 55 landen. Ik heb voor Nederland gekozen omdat ik van mijn broer veel gehoord heb. Hij is in 1986 in Nederland op vakantie geweest. Hij vond het erg leuk en ik dacht dat het een goed idee was om naar Nederland te komen. Nederland is niet goed bekend bij ons en meestal kiezen de AFS-leerlingen voor grotere landen. Ik vind dat Nederland een goede keuze was.

Nu zal ik over de verschillen tussen het schoolstelsel in Canada en Nederland schrijven. Natuurlijk is het erg anders hier omdat de cultuur niet dezelfde is. Ieder land heeft zijn eigen manier om onderwijs te geven. Toen ik hier kwam, wist ik niet wat ik van school moest verwachten. Ik praatte toen geen Nederlands behalve een paar woorden. Het was natuurlijk onmogelijk om de lessen te volgen. Mijn gastzus hielp mij met mijn huiswerk en

zij probeerde de lessen te vertalen, maar het was nog steeds moeilijk. Eerst wilde ik de taal leren en daarna kon ik me op school concentreren. Ik heb nu Nederlands geleerd en ik kan de les redelijk goed volgen. In het algemeen is het onderwijs hier strenger en moeilijker. In Quebec hebben wij niet zoveel uren en minder huiswerk. In Nederland zijn er veel verschillende schoolsoorten bij voorbeeld: HAVO, gymnasium en vwo.

Bij ons moeten wij na de basisschool voor vijf jaar naar de middelbare school – école secondaire ofte wel CEGEP: Collège pour Études Générales et Professionnelles. Na de secondaire heb je de mogelijkheid om naar het collège te gaan. Daar kan je een tweejarige theorieopleiding volgen. De opleiding is wel al in een specifieke afstudeerrichting, maar geeft geen bevoegdheid om universitair verder te studeren. De driejarige variant leidt op tot een bepaald beroep en omvat zowel theorie als praktijk. Dit diploma geeft de mogelijkheid om te gaan werken op het vakgebied. Het gaat om de lagere functies. De studie is verplicht tot 17 jaar en als je niet blijft zitten heb je jouw middelbare-schooldiploma. De basisschool en de middelbare school zijn gratis, behalve als je naar een privé-school gaat.

Een ander groot verschil is het onderwijs van talen. Hier zijn er veel talen op school. In Quebec hebben wij Frans als moedertaal (behalve een paar Engelstalige scholen) en een tweede taal (Engels). Je begint met Engels in de vierde klas van de basisschool toe het laatste jaar van de middelbare school. Het is verplicht voor iedereen.

Voor iedere les krijg je een eenheid (*credit*). Je verzamelt eenheden voor ieder vak. Het aantal eenheden wordt bepaald door het aantal lessen dat je volgt. Een eenheid is voor 25 uur les. Voor een middelbare schooldiploma moeten wij 130 eenheden verzamelen in vijf jaar. Om te voorkomen dat leerlingen sneller de opleiding afronden zijn er 22 eenheden in de vierde en de vijfde klas. Dus Frans (12), Engels (4), Godsdienst onderwijs of moreel onderwijs (2) en geschiedenis van Canada en Quebec (4) zijn verplicht voor het diploma. Voor een diploma moet iedereen 60 procent van een vak hebben (dus een zes). Een voorbeeld: leerling X behaalt een 5 voor een vak van in het totaal 4 credits, dan krijgt deze leerling deze credits niet. Het

diploma wordt echter wél uitgereikt als de leerling meer dan 130 credits heeft.

Nu over het verschil tussen moedertaalonderwijs in Quebec, dus in het Frans, en in Nederland. Ik heb gemerkt dat wij veel meer grammatica hebben. Het komt waarschijnlijk omdat Frans een moeilijke taal om te schrijven is. Ik was niet erg goed in grammatica thuis, maar hier was ik niet slecht. Natuurlijk was het in het Nederlands moeilijk voor mij, toch kon ik het goed snappen. Bij ons hebben wij centraal examen (van de provincie) voor grammatica en het is erg belangrijk om over te gaan. Een onvoldoende betekent geen diploma. Dus het is erg streng, maar de andere jaren zijn makkelijker.

Voor de spreekvaardigheid is het erg anders. Wij hebben meestal een spreekbeurt of presentatie voor de klas. Het moet vijf minuten zijn over een gekozen onderwerp. Je moet op een aantal punten letten. Bij voorbeeld: Is het hard genoeg? Kijk je naar het publiek? Is het interessant? Is de taal goed gebruikt? Hier zijn er meer discussies over een bepaald onderwerp. Persoonlijk vind ik dat leuker, maar ik kan niet goed mijn mening zeggen. Het probleem met de spreekbeurt is dat veel mensen de tekst (die zij geschreven hebben) letterlijk zeggen en dat is niet leuk om te horen. Met discussies moet je meteen praten. Natuurlijk is het moeilijker voor sommige mensen. Ik kan niet zeggen dat het een beter is dan het andere.

Nu voor schrijfvaardigheid kan ik niet zo goed vergelijken omdat ik geen tekst geschreven heb. Het is niet helemaal waar, ik heb wel korte brieven geschreven maar voor bijles in het Nederlands. In Quebec is het erg belangrijk. Wij hebben een centraal examen en wij moeten een tekst in twee uur schrijven. Wij mogen een woordenboek gebruiken, maar het blijft moeilijk. De tekst moet twee kantjes lang zijn over een verplicht onderwerp. Je kunt tussen drie onderwerpen kiezen.

Ik vind literatuur hier beter dan in Canada. Wij hebben niet genoeg literatuur bij ons, vind ik. Het is jammer omdat lezen zo leuk is. Vorig jaar moest ik vijf boeken lezen, maar het was de eerste keer dat wij zoveel boeken moesten lezen. De lijst van de boeken is meestal niet leuk en er staan te veel vertaalde boeken op. Ik vind het leuker om Quebecse of Franse literatuur te lezen.

Over de luistervaardigheid hadden wij een erg gemakkelijke toets in Canada en geen in Nederland. Ik kan er dus niet veel over zeggen.

En als laatste zal ik over leesvaardigheid schrijven. Wij hadden een centraal examen voor tekstverklaring, maar wij hadden ook veel andere proefwerken. Hier hebben wij praktijk en een examen op het eind van het jaar. Ik doe meestal niet mee, omdat het zo moeilijk is.

Mijn conclusie als ik het onderwijs vergelijk, is dat het erg anders is. Het belangrijkste verschil is de grammatica, omdat wij veel meer grammatica-onderwijs hebben. School is meestal makkelijker in Canada. Het taalonderwijs in Nederland is interessanter. Er is een grote afwisseling van onderwerpen. Je leert andere dingen. In Canada ligt het accent op grammatica. Het vreemde-talenonderwijs is erg goed in Nederland. Er is een groot verschil met het talenonderwijs in Canada. Na een paar jaar beheersen leerlingen de taal redelijk, dat is bij ons niet zo.

Docenten in Nederland betrekken over het algemeen de leerlingen meer bij de les. Zij stellen veel vragen en laten leerlingen nadenken. Daardoor is de sfeer goed en is het makkelijker om te leren. In Canada vertellen docenten hun verhaal. De onderwerpen zijn in Nederland goed afgestemd op de leeftijd van de leerlingen. In Canada geven ze vaak onderwerpen die geschikt zijn voor 30-plussers. De zelfstandigheid van de leerlingen wordt in Canada wel beter bevorderd.

Het systeem, zoals hier op school, van strenge controle vind ik niet zo goed. Als je een grotere vrijheid hebt, dan komen alleen de leerlingen die gemotiveerd zijn.

Ik vind twee systemen erg moeilijk te vergelijken, omdat ik het Nederlandse systeem niet erg goed ken. Alles dat ik hier geschreven heb is mijn eigen ervaring die dus kan verschillen van die van een andere leerling. In ieder geval zal ik nooit mijn jaar vergeten en het was een leuke ervaring om mee te maken.

Xander Noë

Een geval apart

Het was me ontschoten dat ik een buitenlandse leerling in de klas zou krijgen. Voor de vakantie was er over gepraat, maar bij het bekijken van de leerlingenlijsten was me niets opgevallen. Zodoende werd ik tijdens de eerste les van deze HAVO-4 klas geconfronteerd met Ingrid, die geen woord Nederlands verstond. Een eerste les is voornamelijk een frontale les, waar ik enorm veel vertel over de gang van zaken bij ons op school, het programma van Nederlands en de 'huisregels'. Ik voelde me vreselijk voor het blok gezet en vond het een ramp om een leerling te hebben die mij niet verstond. Hilariteit alom toen ik stuntelig in het Frans en het Engels probeerde om bepaalde zaken duidelijk te maken. Ondertussen werkte mijn hersenen op volle snelheid om te bedenken wat ik hiermee aan moest.

Gelukkig was de gastzus van Ingrid een doubleur, zodat zij Ingrid zaken uit kon leggen, zonder dat zij zelf veel miste. Na de les probeerde ik hoogte te krijgen van het Nederlands dat Ingrid al beheerste. Ik besloot Ingrid een uur in de week apart te nemen om haar te helpen met elementaire zaken. Ik nam een lagere school-boekje mee met de opdracht dat te lezen tijdens de les en het dan aan mij te vertellen. Het lezen ging erg vlot, het spreken aanmerkelijk minder.

Op deze manier hebben we een aantal boeken doorgewerkt. Samen gingen we dan naar de bibliotheek en zochten boeken uit. In de les las Ingrid, tenzij ik aangaf dat zij het bepaalde onderwerp ook kon volgen.

Ik liet haar zoveel mogelijk meedoen met de activiteiten in de klas. De leerlingen vertellen allemaal iets over hun favoriete boek; Ingrid ook, maar dan in het Engels. De leerlingen schreven in groepjes een stuiverroman; Ingrid ook, maar dan in het Frans.

In de vierde klas beginnen we met een korte herhaling van de spelling en de grammatica. Dat gaat in vogelvlucht. Toch kon Ingrid dat heel aardig volgen. Haar basiskennis van

grammatica is aanmerkelijk beter dan die van het merendeel van mijn leerlingen.

Doordat Ingrid in een Nederlands gastgezin was waar zij veel steun en uitleg kreeg, een gastzus had die veel tijd investeerde in het helpen met het schoolwerk, uitleg gaf tijdens de lessen, lukte het Ingrid al redelijk snel om de lessen tot op zekere hoogte te volgen. En wat zeker niet vergeten moet worden is dat Ingrid bijzonder taalgevoelig is, zij wil dan ook tolk worden. Ik heb zelden iemand gezien die zo snel zich een taal eigen maakte.

De opzet van de bijlessen was Ingrid's woordenschat te vergroten door haar te laten lezen, en door met haar te praten over wat zij gelezen had, haar spreekvaardigheid te vergroten. Ingrid vroeg daarnaast zelf om uitleg van grammatica en oefeningen voor de werkwoordspelling. Omdat Ingrid in haar vrije tijd erg veel reisde, steden en mensen bezocht, liet ik haar van weekeinden en vakanties verslagen schrijven. Beginnend met een enkele regel tot een aantal kantjes.

Ik heb vaak nagedacht over wat je een leerling die slechts een jaar in Nederland is moet leren. Zij volgt een schoolopleiding, binnen die grenzen moet zij kunnen functioneren, zij heeft een zekere taalbeheersing nodig om de lessen te kunnen volgen, vrienden te kunnen maken. Maar uiteindelijk is het maar één jaar. Welk niveau mag je eisen? Hoe beoordeel je zo iemand. Hoe laat je iemand volwaardig meedraaien in een klas?

Uiteindelijk ben ik erg tevreden. Ingrid heeft een leuke tijd gehad. Zij heeft onvoorstelbaar snel Nederlands geleerd. Zij kon prima functioneren binnen de school en zij kon de lessen volgen. Wij hebben in de bijlessen de laatste weken voornamelijk aandacht besteed aan het voorbereiden van een praatje dat Ingrid moest houden voor het AFS. Ingrid is wat bedeesd, spreekvaardigheid is dus zowel in haar moedertaal als in het Nederlands niet haar sterkste punt. Maar het zelfstandig huis en haard verlaten heeft Ingrid erg geholpen haar verlegenheid te overwinnen. Zij praatte steeds beter, gemakkelijker en duidelijker.

Het voorlichtingsverhaal voor mensen die overwegen een soortgelijk uitwisselingsprogramma te gaan volgen was dan ook een grandioos succes.

Carla Chandia Cornejo

Op school in Chili en Amsterdam

Eerst wil ik iets over mezelf vertellen. Mijn naam is Carla Chandia Cornejos. Ik kom uit Chili, uit de hoofdstad Santiago. Ik ben 16 jaar en woon sinds februari 1990 in Nederland. Nederland was het enige land waar mijn ouders in 1989 naar toe konden vluchten. Een jaar later kwam ik naar ze toe. Toen ik hier aankwam, ben ik meteen naar de SG Willemsen-Prinses Irene gegaan. Van februari 1990 tot juli 1991 heb ik in de Eerste Opvang gezeten. Daar kreeg ik heel veel uren Nederlands. Ik wilde naar de HAVO, maar mijn Nederlands was nog niet best. Ik ging toen naar de 3P-klas. Dat is een klas voor goeie leerlingen. Nu zit ik in 4P en probeer al mijn vakken op C- en D-niveau te halen. Daarna wil ik toch naar de HAVO.

In Chili heb ik op een particuliere school gezeten. Dat was een basisschool. Daar duurt de basisschool acht jaar. De zevende en de achtste jaar hebben een hoger niveau. Aan het eind van de basisschool doe je examen en krijg je een certificaat.

Over het voortgezet onderwijs in Chili kan ik niet veel vertellen, omdat ik pas in Nederland naar een andere school ben gegaan. In Chili kun je na de basisschool naar het lyceum gaan. Dat duurt vier jaar. Als je daarna naar de universiteit wilt, moet je een examen doen. Dat heet PAA (Prueba Aptitud Academica). Dan moet je minimaal 550 punten halen om naar de universiteit te mogen. Het aantal punten dat je nodig hebt, hangt af van wat je wilt studeren. Voor geneeskunde heb je bij voorbeeld meer dan 900 punten nodig.

Als je niet naar de universiteit wilt gaan, kun je na de basisschool naar een instituut gaan. Dat duurt vijf jaar. Je krijgt dan de eerste drie jaar een soort algemene opleiding met minimaal zes vakken. In het vierde en vijfde jaar heb je gekozen voor een opleiding: bij voorbeeld kantoor, elektro of metaal. Als je klaar bent met deze opleiding ga je werken.

Chili heeft goed onderwijs, maar wel op particuliere scholen. De meeste kinderen die naar een particuliere school gaan, maken hun studie af. Zij gaan naar de universiteit. Arme kinderen gaan naar de openbare school. Zij spijbelen veel en maken hun school niet af, omdat ze willen werken.

Op de basisschool krijgen we zes vakken: Spaans, Engels, Wiskunde, Biologie, Aardrijkskunde en Geschiedenis. In de laatste twee klassen komt daar onder andere Frans bij. Voor die laatste drie vakken moeten we een werkstuk maken. Daarvoor gaan we naar de bibliotheek. Omdat de zevende en de achtste klas wel een beetje te vergelijken zijn met het begin van het voortgezet onderwijs hier, zal ik wat verschillen tussen lessen in Spaans en Nederlands opschrijven.

Grammatica vind ik in beide talen moeilijk. In Nederland haal ik wel betere cijfers. In Chili moeten we elke twee maanden een boek lezen. Daar krijgen we een proefwerk over. Soms maken we er een toneelstuk van. Bij dat lezen doen we ook wat literatuurgeschiedenis. Hier moet ik in de derde en vierde klas vijf boeken lezen. Ik moet daarvan verslagen maken, die door de leraar worden nagekeken. Als ik examen doe worden die boeken gevraagd.

Schrijf- en spreekvaardigheid heeft bij ons meestal te maken met de boeken die we gelezen hebben. Je moet dus opschrijven of vertellen wat je van het boek vindt. Hier doe je veel aan schrijfvaardigheid: brieven, allerlei soorten formulieren en verslagen. Dit krijgen we ook op het examen. Aan spreekvaardigheid doen we op deze school niet zoveel.

In Chili doen we niet zoveel aan tekstverklaren als hier.

Op mijn school in Chili werden veel activiteiten voor de leerlingen georganiseerd. Dat is hier een stuk minder. Toch heb ik het hier erg naar mijn zin. Ik heb veel geleerd en wil nog meer leren. Dus blijf ik in Nederland.

Ruud Kallenbach

Eén van de velen

Voordat ik, als Carla's leraar Nederlands, iets over Carla vertel, moet ik eerst iets over de school en de klas kwijt. De school waar ik werk, heeft ongeveer duizend leerlingen, waarvan 90 procent allochtoon is. Dit betekent vanzelfsprekend dat Carla op deze school en in deze klas geen apart geval is. Ik hoef voor haar geen speciale aanpak te bedenken. Een speciale aanpak is er voor alle leerlingen.

De school

De sg J.W.Willemsen-Prinses Irene is een school voor LBO, IBO en LHNO met negen vakrichtingen. Vier jaar geleden heeft onze school er een zogenaamde Eerste Opvang bij gekregen. Deze Eerste Opvang is er voor buitenlandse kinderen van twaalf tot ongeveer zeventien jaar en bestaat uit maximaal twee cursusjaren. Bij de inschrijving worden de kinderen getoetst om te kunnen bepalen in welke niveaugroep ze geplaatst moeten worden. We hebben groepen voor analfabeten, voor leerlingen die in hun eigen land enkele jaren voortgezet onderwijs hebben gevolgd en voor alles wat daartussen zit.

In het eerste jaar van de Eerste Opvang krijgen de leerlingen 23 uur Nederlands met daarnaast een paar uur wiskunde, gymnastiek en handenarbeid. In het tweede jaar is het aantal uren Nederlands teruggebracht tot vijftien. Ook staat er nu Engels en aardrijkskunde op het rooster. Aan het eind van die twee jaar bepalen de leerkrachten en begeleiders samen met de leerling welk type onderwijs gekozen wordt. Sommige leerlingen verlaten onze school om naar MAVO of HAVO te gaan, anderen blijven en kiezen voor een vakopleiding. Deze laatste groep leerlingen komt dan in de derde klas van het LBO of IBO terecht. Zij zijn de zij-instromers.

De klas

In 4P zitten zeventien leerlingen met zeven verschillende nationaliteiten: acht uit Marokko, drie uit Turkije, twee uit India, één uit Ghana, één uit Suriname, één uit Nicaragua en één uit Chili. Zij variëren in leeftijd van 15 tot 20 jaar. Dertien van hen komen uit de Eerste Opvang. De andere vier hebben de basisschool in Nederland afgemaakt en hebben twee klassen LBO op onze school achter de rug. In het schooljaar 1991-'92 kwamen al deze leerlingen bij elkaar in klas 3P: de kanjerklas. Deze leerlingen moesten allemaal in staat worden geacht om voor alle vakken op C- en/of D-niveau examen te doen. Zij willen na het behalen van het diploma verder leren. De meesten willen een MBO-opleiding gaan volgen.

De eerste lessen aan 3P heb ik vooral besteed aan het bepalen van de individuele niveaus van de leerlingen op het gebied van spreekvaardigheid en begrijpend lezen. Door middel van klasgesprekken, vaak naar aanleiding van korte teksten, kon ik die niveaus aardig in kaart brengen. Ook gebruikte ik die eerste lessen om uit te leggen hoe het examen er uit ziet en om te vertellen wat er van hen verwacht werd. Daarna heb ik min of meer samen met de leerlingen een tweejarig programma samengesteld, dat neerkwam op een zeer gerichte weg naar het eindexamen 1993. Concreet betekende dat: veel tekstverklaren, veel functionele schrijfoopdrachten en veel aandacht voor woordenschatuitbreiding.

In de eerste maanden in de derde klas hield tekstverklaren in: veel voorlezen door mij, het aanbieden van vele synoniemen, moeilijke zinsconstructies vereenvoudigen, samenvatten van alinea's en onderscheid maken in hoofd- en bijzaken. Nu werken de leerlingen veel zelfstandiger. Functioneel schrijven was eerst vooral oefenen, oefenen en oefenen. We begonnen met het schrijven van kleine persoonlijke briefjes en zijn nu aangeland bij de uitgebreidere examenopdrachten. Woordenschatuitbreiding is een continu proces. In elke les worden er woorden en begrippen verklaard, opgeschreven en teruggevraagd.

De aandacht voor genoemde vaardigheden gaat wel ten koste van bij voorbeeld spreekvaardigheid en literatuuronderwijs. Er zitten in deze klas twee leerlingen die moeilijk uit

hun woorden kunnen komen. Tijdens de lessen Nederlands probeer ik zoveel mogelijk met die twee te praten. Zij moeten mij veel vaker mondeling verslag doen dan hun klasgenoten. Het literatuuronderwijs heeft zich tot nu toe beperkt tot het summier behandelen van een aantal boeken voor de boekenlijst. Het is nu november 1992 en het eerste schoolonderzoek staat voor de deur. De leerlingen hebben ten aanzien van tekstverklaren en functioneel schrijven flinke vorderingen gemaakt. Zij, maar ik ook, zien de examentoeekomst met optimisme tegemoet.

Is dat nou leuk om op zo'n manier les te geven? Nee en ja. Nee, omdat je weinig tijd hebt om al die leuke dingen van het vak Nederlands te doen. Ja, omdat deze klas zo gemotiveerd en aardig is. En ik kan alleen op zo'n manier les geven, als er tussen de klas en mij iets is, als er ook eens gelachen kan worden. Deze leerlingen weten precies waarom ze op school zitten, namelijk om hun diploma te halen. Dus moet ik ervoor zorgen, dat ze dat diploma halen.

De leerling

Zoals Carla zelf al schreef, heeft zij van februari 1990 tot juli 1991 de Eerste Opvang gedaan. Zij heeft dus niet de volle twee cursusjaren doorlopen. Omdat Carla taalgevoelig en leergierig is, kon zij zich al snel behoorlijk goed mondeling en schriftelijk in het Nederlands uitdrukken.

Vanaf de eerste les zit Carla, samen met Raquel die uit Nicaragua komt, vlak voor mijn tafel met haar woordenboek in de aanslag. Vooral die eerste lessen wordt er vaak in het Spaans tussen de twee overlegd, waarbij het opvalt dat Carla het meest aan het woord is. Aanvankelijk vormen zij een soort tweëenheid. Na twee à drie maanden zijn zij al veel meer opgenomen in de klas.

Carla's mondelinge taalvaardigheid is in een jaar sterk verbeterd. Zij praat graag en veel en zij weet zich nieuwe woorden en uitdrukkingen snel eigen te maken. Zij is een van de weinige leerlingen uit de klas die een spreekbeurt heeft gehouden. Dit gebeurde op haar eigen initiatief. Het Spaanse accent is nog wel hoorbaar.

Haar schriftelijke taalvaardigheid is van een zeer redelijk niveau. Ze maakt nog wel eens

fouten met verwijfwoorden, het gebruik van 'de' en 'het' en wanneer er een e achter een bijvoeglijk naamwoord moet, weet ze ook niet altijd.

Het begrijpend lezen – lees: tekstverklaren – vindt zij nog steeds moeilijk. Ik denk dat haar niveau hoog genoeg is om er op het examen een voldoende uit te slepen.

Spelling, vooral de werkwoordsspelling, en grammatica vormen voor Carla geen enkel probleem. Zij steekt, wat deze onderdelen betreft, met kop en schouders boven de rest van de klas uit.

Dit laatste geldt ook voor haar woordenschat. Ze kent zeer veel woorden en uitdrukkingen. Daarbij helpt dat haar moedertaal Spaans is: veel zogenaamde moeilijke woorden met een Latijnse oorsprong zijn voor haar gemakkelijk te herleiden.

Als Carla haar diploma gehaald heeft, wil zij naar het MEAO. De school die haar binnen haar muren krijgt, moet zeer tevreden zijn. Carla is gemotiveerd, slim en ook nog aardig. Ik denk dat, naarmate ze het Nederlands (nog) beter beheerst, haar leerprestaties omhoog zullen gaan.

Noot

- I De verhalen van Ingrid Girard en Carla Chandra Cornejo hebben de gebruikelijke redactionele bewerkingen ondergaan. Voor het overige zijn hun teksten ongewijzigd zodat ze een redelijk beeld geven van de resultaten van het genoten schrijfonderwijs.

AANKONDIGINGEN

Beoordelaars Staatsexamens NT2

De Voorbereidingscommissie Staatsexamens Nederlands als Tweede Taal zoekt beoordelaars voor het beoordelen van de spreek- en schrijfprodukten van kandidaten die in 1993 en de jaren daarna zullen deelnemen aan de onderdelen Spreken en Schrijven van de staatsexamens Nederlands als Tweede Taal.

Van de beoordelaars wordt verwacht dat zij bij voorkeur

- als docent Nederlands als tweede taal werkzaam zijn in één van de verschillende vormen van volwasseneducatie (WO, HBO, MBO, leerlingwezen, CBO, basiseducatie, VAVO, etc.)
- een PABO of een HBO- of WO-opleiding in een taal hebben afgerond.

Van de beoordelaars wordt geëist dat zij

- bereid zijn een driedaagse opleiding tot 'bevoegd beoordelaar staatsexamens NT2' te volgen
- zich bereid verklaren in de examenperiodes (april/mei, juni/juli en vanaf 1994 januari/februari) als beoordelaar te fungeren
- bereid zijn een 'geheimhoudingsverklaring' te ondertekenen.

De opleiding tot beoordelaar staatsexamens wordt, onder auspiciën van de Voorbereidingscommissie Staatsexamens Nederlands als tweede taal, door de hieronder genoemde opleidingsinstituten uitgevoerd. De opleiding wordt afgesloten door middel van een examen. Aan het volgen van de opleiding zijn geen kosten verbonden. Reiskosten worden echter niet vergoed.

Alle deelnemers aan de opleiding ontvangen een nascholingscertificaat. Degenen die geslaagd zijn voor het examen ontvangen bovendien een 'certificaat beoordelaar staatsexamens NT2'. Zij zullen tijdens de examenperiodes door de Voorbereidingscommissie gevraagd worden om – tegen vergoeding – als beoordelaar op te treden.